

COPENHAGEN IMPACT LAB

2022 - 2023

VELUX FONDEN

KØBENHAVNS UNIVERSITET
CROWN PRINCESS MARY CENTER

INTRODUKTION

Vi ser i disse år en efterspørgsel på kortlægning og erfaringsdeling inden for forskning-praksis-samarbejde. Flere og flere myndigheder, virksomheder, foreninger og fonde er involveret i projekter, der tilvejebringer ny viden i direkte samarbejde med universiteternes forskningsmiljøer. Hertil er der i stigende grad fokus på, hvordan human- og samfundsvidenskabelige discipliner kan være med til at løse nutidens store samfundsfordringer; såsom klimakrisen og mental mistrivsel blandt unge.

I januar 2022 gik Crown Princess Mary Center og VELUX FONDEN sammen om at etablere pilotnetværket Copenhagen Impact Lab. Formålet med netværket var at fremme forskning-praksis-samarbejde og styrke rammerne for viden, der løser samfundsproblemer. Dette er en opsamling af de vigtigste erfaringer fra Copenhagen Impact Lab.

Netværket mødtes fire gange årligt over en toårig periode for at udveksle læringscases og diskutere muligheder og udfordringer inden for en lang række temaer med fokus på human- og samfundsvidenskab. Desuden blev der i 2023 holdt et bredt anlagt årsmøde med mere end 250 deltagere. For at skabe størst mulig tillid og åbenhed foregik mødediskussionerne under "Chatham House"-reglen, som foreskriver, at deltagere må dele information uden for mødet, så længe mødedeltagerne forbliver anonyme.

Medlemmerne bestod af en mindre kreds af repræsentanter fra offentlige og private organisationer; herunder universiteter, fonde og interesseorganisationer. Medlemmerne var således beslutningstagere med forskellige erfaringer og perspektiver på impact og forskningssamarbejde. Flere medlemmer var tilmed involveret i forbindelse med opstarten af Crown Princess Mary Center.

Pilotnetværket Copenhagen Impact Lab har kørt parallelt med forsknings- og formidlingsprojektet [Copenhagen Change Academy](#) i Crown Princess Mary Center, som med støtte fra Realdania formidler læringscases og udvikler redskaber til at fremme forskning-praksis-samarbejder.

Vi takker alle netværksmedlemmerne og de deltagende gæster for deres store indsats og engagement i netværket.

Simon Kjær Hansen
Centerleder
Crown Princess Mary Center
Københavns Universitet

Henrik Tronier
Fondbørsgiver, Programchef
og ansvarlig for forskningspolitik
VELUX FONDEN

BRIEF

BEHOV FOR NYE FORSKERROLLER

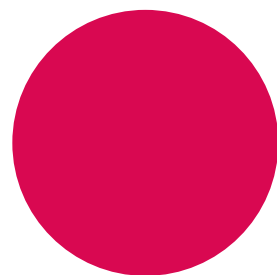
Hvordan vi nytænker forskerrollen inden for forskning-praksis-samarbejder, var et hyppigt spørgsmål, som blev rejst i Copenhagen Impact Lab. Forskning kendetegnes stadig i vid udstrækning ved faglig fordybelse og ekspertise samt et meriteringssystem baseret på fagfællebedømte publikationer. Imidlertid kræver det andre kompetencer at gennemføre et forskning-praksis-samarbejde. Praksisforankrede projekter involverer ofte samarbejdskompetencer, vidensmægling og bredere formidling af videnskabelige indsigter. På et institutionelt niveau kan dette understøttes gennem nye stillings- og meriteringsstrukturer og en tydeligere karrierevej for denne type forsker.

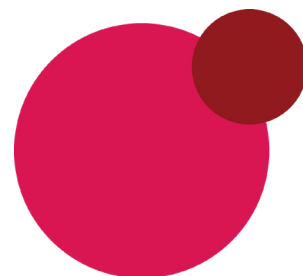
HUMAN- OG SAMFUNDSVIDENSKABELIG IMPACT

Et andet gennemgående tema i Copenhagen Impact Lab var spørgsmålet om, hvordan vi forstår impact i humanistisk og samfundsorienterede forskning-praksis-samarbejder. Vidensprodukter inden for fx medicinal- og teknologiindustrien fremstår ofte mere konkrete og profitable end de vidensprodukter, som human- og samfundsvidenskaber udvikler; såsom øget forståelse for relationer og processer. I den forbindelse blev der talt om vigtigheden af at udvide vokabularer, definere succeskriterier og formidle eksemplariske cases for forandring, så vi kan få øje på, hvordan human- og samfundsvidenskaberne skaber værdi. For eksempel koster det dyrt for virksomheder at have stress- og sygdomsramte arbejdsmiljøer, og her kan de tørre videnskaber blandt andet bidrage til at udvikle læringsprocesser, som kan mærkes på bundlinjen.

FORSKELLIGE TEMPI

Forskellige udviklings- og arbejdstempi er et strukturelt dilemma, som udfordrer forskning-praksis-samarbejder. Fra virksomheders udvikling af algoritmer og kunstig intelligens til behandling af borgere i kommunale indsatser arbejder samfundet i et hastigt tempo, hvor forskningen kan have svært ved at følge med. Et tilbagevendende tema i Copenhagen Impact Lab var spørgsmålet om, hvordan forskningen bedst mobiliseres på de brændende samfundsfelter. Der kan være en pointe i at udvikle mere fleksible forskningsprojekter, der har ressourcer og kapacitet til at ændre kurs, mens forskningsbaserede effekter og løsninger kan udarbejdes og formidles løbende i samskabelse med partnere.

20. januar 2022	Opstartsmøde Forventningsafstemning og mødeprogram
5. maj 2022	Humaniora i privat virksomhedssamarbejde (SMV'er) Oplæg: HumanImpact v/ Lise Tjørring
30. august 2022	Kommunalt forskningssamarbejde set fra begge sider Oplæg 1: Forskerens erfaringer fra AISHA-projektet v/ Mikkel Rytter Oplæg 2: Kommunal brobygning i Aalborg Kommune v/ Tine Curtis
1. december 2022	Forskningssamarbejde med produktions- og finansverden Oplæg: Projektet 'De erfarne' (seniorer og sundhed) v/ Aske J. Lassen
15. marts 2023	Forskerinddragelse i politikudvikling Oplæg: 10-års plan for psykiatrien v/ Marianne S. Larsen og Anders Hede
8. juni 2023	Vidensmægling i større partnerskabsprojekter Oplæg: ADD-projektet v/ David B. Pedersen
28. september 2023	Sektorspecifikke indsatser for erhvervs-ph.d.'er Oplæg: CBEN-indsatsen v/ Lennie Clausen og Anders Sørensen
28. november 2023	Erhvervssamarbejder og afslutning af pilotnetværk Oplæg: Status på erhvervs-forskningssamarbejder i DK v/ Mads E. Storm

MØDE 1

HUMANIORA I PRIVAT VIRKSOMHEDSSAMARBEJDE (SMV'ER)

Nye humanistiske forskerroller og videnstyper kan være drivkraft for innovation i virksomheder.

D. 5. maj 2022 kl. 8.30 - 9.30

OPLÆG Projektet HumanImpact blev præsenteret af postdoc Lise Tjørring, der fortalte om produktionsvirksomheden Viking og dens behov for at udvikle branddragter tilpasset fremtidens katastrofer. Som humanistisk forsker var Lise Tjørrings formål at undersøge, hvordan brandmænd oplever og interagerer med brandbekæmpelse, og hvordan det passer ind i den nyeste viden om katastrofer. Det satte en proces i gang i virksomheden, hvor VIKING bl.a. blev bevidst om sikkerhedsrisici forbundet med skift af branddragter og muligheden for at udarbejde en manual til brug af dragterne.

DISKUSSION Diskussionen omhandlede den humanistiske forskers position og muligheder for at bidrage til innovation gennem virksomhedssamarbejder. Mens det er essentielt at nytænke forskerrollen for at skabe mere anvendelsesorienteret viden, er det nyttigt at adskille den type af viden, som kommer ud af forskning-praksis-samarbejder, fra analyser udført af konsulenthuse. Selvom der allerede findes et privat marked for humanistiske og samfundsvidenskabelige konsulentytelser, er der væsentlige fordele i at samarbejde med universiteter, der er mindre instrumentelle i forhold til egennyttige mål. Derudover blev der pointeret et behov for at udvikle konkrete mødesteder, der muliggør let kontakt og problemorienteret forskning – ikke kun mellem forskere og virksomheder, men også mellem forskere på tværs af discipliner.

SPØRGSMÅL

- Hvordan adskiller praksisforankret forskningsviden sig fra analyser udført af konsulenthuse?
- Hvilke mødesteder kan muliggøre samarbejder mellem forskere og virksomheder – og mellem forskere på tværs af discipliner?
- Hvordan kan man nytænke forskerrollen, sådan at forskning-praksis-samarbejder understøttes bedre?

MØDE 2

KOMMUNALT FORSKNINGS-SAMARBEJDE SET FRA BEGGE SIDER

Evnen til videnoversættelse er en nøglekompetence i kommunale forskningssamarbejder.

D. 30. august 2022 kl. 16.00 - 18.00

OPLÆG To oplæg om kommunalt forskningssamarbejde blev præsenteret ved hhv. Mikkel Rytter (AU) og Tine Curtis (KL og Aalborg Kommune). Mikkel fortalte om AISHA-projektet, som omhandlede selvudpegede hjælpere i kommuner, hvor familiemedlemmer kan varetage specifikke omsorgsopgaver for plejekrævende ældre. Her var der forhold mellem familie- og plejerelationer, som krævede nærmere forskning. Tine fortalte om sine erfaringer med forskningssamarbejder inden for forebyggelse og sundhed i Aalborg Kommune, hvor kommunen understøtter med dialog, forventningsafstemning, finansiering og krav til forskerne.

DISKUSSION Forskningssamarbejde bliver relevant og værdiskabende for kommunale aktører, når forskningen undersøger et emne, som udgør en reel udfordring i kommunens praksis. Et vigtigt emne, der blev diskuteret, var, hvordan forskeren skal forholde sig, når man arbejder med et sensitivt felt som for eksempel kommunalplejen. Der kan være hensyn til, at kommunen ikke hænges ud i pressen, og der kan opstå spørgsmål om fælles indberetningspligt, hvis forskeren kommer tæt på udsatte borgere. Her er det væsentligt at tænke sensitive emner ind i forskningsdesignet, eksempelvis i form af en tillidskontrakt. En anden udfordring er, at gode kommunale forskningssamarbejder i mange tilfælde kræver gode brobyggere. Her blev der fremhævet to væsentlige kompetencer. For det første et integreret blik for sproget på både forsknings- og praksissiden; for det andet at kunne indtage en rolle, hvor det er muligt at facilitere samarbejde og varetage oversættelse af viden.

SPØRGSMÅL

- Hvem kan definere det problem, som skal undersøges?
- Hvem skal varetage brobygningen mellem forskning og praksis – en udefrakommende 'knowledge broker' eller en aktør, som er integreret i projektet?
- Skal brobygningskompetencerne betragtes som specialistkompetencer, og i hvor høj grad kan man forvente, at de udbredes og tillæres blandt de aktører, som samarbejder?

MØDE 3

FORSKNINGSSAMARBEJDE MED PRODUKTIONS- OG FINANSVERDEN

Et nyt sprog om forandring kan være nøglen til at se værdien af human- og samfundsvidenskabelig forskning.

D. 1. december 2022 kl. 8.30 - 9.30

OPLÆG Oplægget blev præsenteret af lektor Aske Juul Lassen med udgangspunkt i projektet De Erfarne. Projektet omhandlede seniormedarbejderes mentale sundhed i henholdsvis produktions- og finansverdenen. Med etnografiske metoder undersøgte projektet sammenhængen mellem seniorernes arbejde, mentale trivsel og overvejelser omkring pensionen. I samarbejde med medarbejdere udviklede forskerne branchespecifikke tiltag til at understøtte gode seniorarbejdsliv.

DISKUSSION Hvordan man måler, om et human- og samfundsvidenskabeligt forskningssamarbejde har haft impact, var et centralt emne, som kom frem på dette møde. Aske Juul Lassen fremhævede, at gevinsten ved projektet De Erfarne ikke nødvendigvis kan måles i øget arbejdsudbud. Ved at fastholde medarbejdere på nedsat tid kan man for eksempel sikre, at vigtige erfaringer bliver længere på arbejdspladsen. Denne type impact kræver dog blandt andet, at vi udvikler et nyt sprog om forandring, der ser på den mere overordnede samfundsværdi. I diskussionen blev der yderligere stillet spørgsmålstegn ved, hvem der har ansvaret for, at et sådan projekt kan leve videre. Hvis projektf finansieringen ikke dækker test af redskaber, skalering og evaluering, vil forskeren i reglen være nødsaget til at give slip på projekter eller sætte det på pause, til der er fundet flere midler. I casen De Erfarne var en yderligere udfordring, at fastholdelse af seniorer på arbejdsmarkedet er et politisk ladet emne, hvor økonomiske interesser og stærke holdninger er på spil.

SPØRGSMÅL

- Hvordan ser impact ud i human- og samfundsvidenskabelige forskningssamarbejder, og hvordan måles værdiskabelsen?
- Hvem har ansvaret for, at projektet lever videre?
- Hvordan navigerer man som forsker i et politiseret landskab med mange holdninger og interesser?

MØDE 4

FORSKERINDDRAGELSE I POLITIKUDVIKLING

Vi skal være bedre til at artikulere behovet for forskellige typer af forskningsviden i politiske processer.

D. 15. marts 2023 kl. 16.00 - 18.00

OPLÆG Mødet blev indledt ved direktør Marianne Skjold Larsen fra Psykiatrifonden. Marianne fortalte om fondens erfaringer med udviklingen af den nye 10-årsplan for psykiatrien og optegnede på denne baggrund en række behov og udfordringer forbundet med forskerinddragelse i politik. Efter oplægget indgik netværkets medlemmer i en workshop, som fokuserede på spørgsmålet: Hvordan skaber vi bedre infrastruktur for inddragelse af forskningsviden i politiske beslutnings- og arbejdsprocesser?

DISKUSSION Samlet set pegede diskussionen på, at der er rum for at forbedre de processer, hvorved viden og indsats kvalitetsvurderes i politiske beslutninger. Ifølge Psykiatrifonden er et af problemerne, at beslutningstagere ikke lægger nok betydning i, hvorvidt en indsats er evidensbaseret, når der skal prioriteres mellem mulige indsatser. Her gik diskussionen i flere retninger. På den ene side blev der efterlyst tydeligere demarkationslinjer for, hvad der er til politisk diskussion, mens andre fremhævede, at det kan være svært for politikere at gennemskue, hvornår en indsats er baseret på solid forskningsmæssig evidens. Et relevant spørgsmål, som opstod, var, hvorvidt forskningen skal inddrages tidligere i den politiske proces. Og måske besidder human- og samfundsvidenskaberne særlige kompetencer til at bidrage metodisk og processuelt til en politisk proces? Her ligger der også et vigtigt arbejde i at artikulere behovet for forskningsbaserede bidrag i politiske processer og motivere beslutningstagere til at søge faglige input.

SPØRGSMÅL

- Hvordan styrker man politikeres arbejde med evidens?
- Hvad er forskningens rolle i politiske beslutnings- og arbejdsprocesser?
- Hvordan motiverer man embedsfolk og beslutningstagere til at søge nye faglige input?

MØDE 5

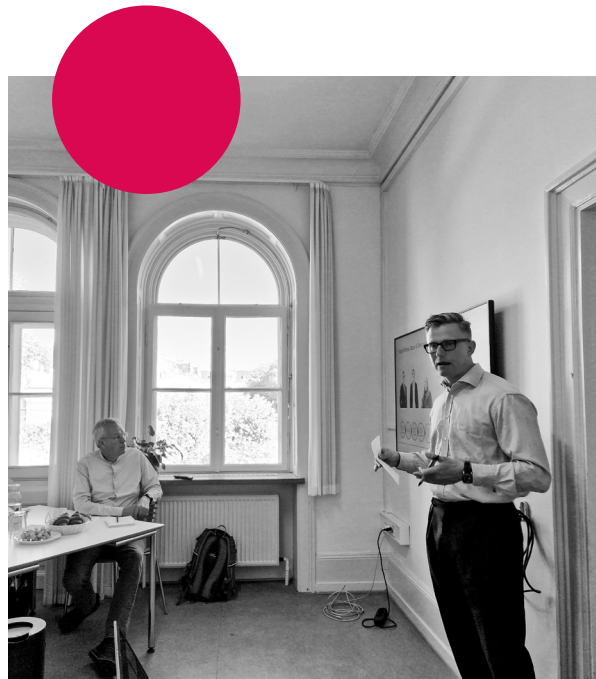
VIDENSMÆGLING I STØRRE PARTNERSKABSPROJEKTER

Forskellige tempi mellem universitet og samfund er et dilemma i forskning-praksis-samarbejde, som til dels kan håndteres via procesfacilitering.

D. 8. juni 2023 kl. 8.30 - 9.30

OPLÆG Professor David Budtz Pedersen præsenterede til dette møde projektet Algoritmer, Data og Demokrati. Projektet omhandler den demokratiske udfordring, som ligger i, at flere og flere beslutninger af betydning for individets og samfundets udvikling bliver taget automatisk på grundlag af data og algoritmer, som er uigennemskuelige for de fleste. Målsætningen med projektet er, at demokratiet styrkes af den digitale udvikling gennem forskning, øget teknologiforståelse, digital dannelse og dialog.

DISKUSSION David Budtz Pedersen fremhævede i sit oplæg forskellige tempi som et af de vigtigste dilemmaer i forskning-praksis-samarbejder. Forskningen i data og teknologi foregår markant langsommere end det hastige tempo, hvori algoritmer og AI udvikles og forbruges – hvad et netværksmedlem metaforisk beskrev som 'at lave et oliemaleri af en formel1-racer'. Desuden har forskellige aktører forskellige tempi – fx SMV'er, startups og borgere – og her bliver spørgsmålet, hvordan disse aktører bedst inkluderes. Under diskussionen kom det frem, at den faciliterede proces er særlig vigtig. En mulighed er at etablere enheder på kanten mellem universitet og samfund, som kan bringe forskningsviden ud, mens en anden vej er, at frie forskningsmidler kan give mulighed for at hægte sig på nye teknologiudviklinger, der dukker op. For forskningen vil det være en fordel, hvis den forholder sig til, hvordan den kan følge med tempoet, men udfordringen ligger i at fastholde den grundige proces med kvalitetssikring og legitimitet.

SPØRGSMÅL

- Hvad består tempo-dilemmaet i?
- Hvordan kan universitetet følge med samfundstempoet?
- Skal universitetet nødvendigvis køre i samme tempo som samfundet?

MØDE 6

SEKTORSPECIFIKKE INDSATSER FOR ERHVERVS-PH.D.'ER

Erhvervs-ph.d.'er har potentiale til at skabe forandring i virksomheder gennem fokus på processer og organisering.

D. 28. september 2023 kl. 8.30 - 9.30

OPLÆG Anders Sørensen (Enemærke & Petersen A/S) gæstede Copenhagen Impact Lab for at fortælle om erhvervs-ph.d.-indsatsen Circular Built Environment Network (CBEN). CBEN er et netværk, som afvikler tværgående arrangementer og tilbud for ph.d.-studerende inden for byggebranchen. Indsatsen tog afsæt i (1) at mange ph.d.-studerende sidder i små, spredte forskningsmiljøer, (2) der er et uudnyttet potentiale for samspil mellem forskning og praksis i byggeriet og (3) at der er behov for injektion af viden om genbrug og -anvendelse i byggeriet.

DISKUSSION På mødet blev der talt om, hvordan samarbejdet mellem en erhvervs-ph.d. og en virksomhed kan være værdiskabende fra dag 1. Her blev der delt erfaringer om, at forskeren kan bidrage med et omverdensperspektiv og en dybdegående viden og begrebsafklaring, som kan hjælpe virksomheden med at forstå egen praksis. I den sammenhæng fremhævede Anders Sørensen, at forskningen ikke må give afkald på processer og principper. Den største potentielle værdiskabelse, som en forsker kan medvirke til i en virksomhed som Enemærk & Petersen, er samarbejdet med fokus på processer, kultur, organisering og produktivitet. Byggebranchen kender til mange tekniske løsninger, der skaber grøn omstilling, og derfor kan et forskerbidrag være at skabe bæredygtig organisatorisk læring. Desuden blev det fremhævet, at det også er vigtigt at muliggøre karriereveje efterfølgende, da forskeren kan blive en vigtig vidensbærer og brobygger i virksomheden.

SPØRGSMÅL

- Hvilken værdi kan erhvervs-ph.d.'er skabe i byggebranchen?
- Skal erhvervs-ph.d.'en have fokus på processer eller grøn omstilling af byggematerialer?
- Hvilke karriereveje er der for den ph.d.-studerende efterfølgende?

MØDE 7

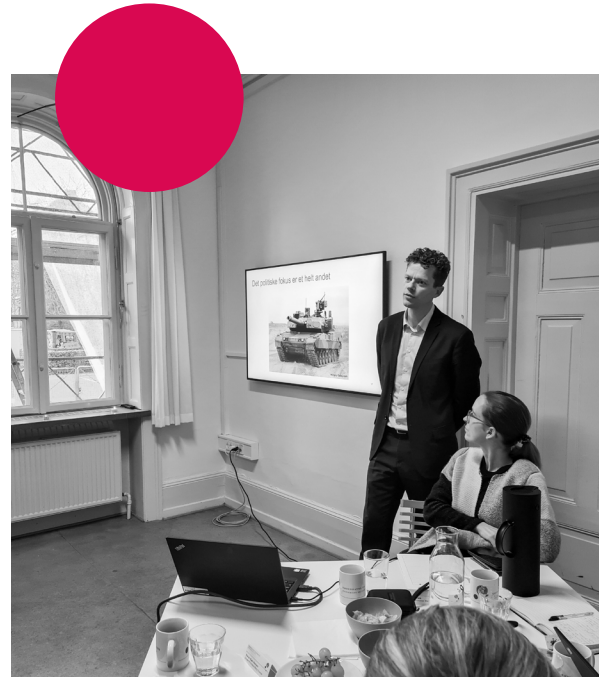
ERHVERVSSAMARBEJDER OG AFSLUTNING AF PILOTNETVÆRK

Erhvervsforskningen i Danmark er koncentreret på få store virksomheder. Men større spredning og bedre rammer for SMV'er kan skabe mere innovation.

D. 28. november 2023 kl. 8.30 - 9.30

OPLÆG Som afslutning på pilotnetværket for Copenhagen Impact Lab handlede det sidste møde om, hvilke eksisterende rammer der understøtter og udfordrer samarbejder mellem universitet og erhvervsliv. Oplægget blev præsenteret af Mads Eriksen Storm fra Dansk Erhverv, som kastede et blik på udviklingen af dansk forskningspolitik, og hvilken betydning det har for erhvervslivet.

DISKUSSION Mads Eriksen Storm lagde ud med at fortælle, at samarbejder mellem forskning og erhverv i Danmark er koncentreret på meget få virksomheder. Vi er ved at udvikle os til en 'Novo-økonomi', idet life science udgør ca. 20% af eksporten af forskning. Diskussionen omhandlede, hvordan der skabes større incitament til at indgå i forskningssamarbejder med små og mellemstore virksomheder. I virksomhederne er der stor efterspørgsel på kandidater med samfundsfaglig baggrund, men måske bør fokus rettes på samfundsvidenskabelige forskningssamarbejder. Universiteter kan være tilbageholdende, fordi samarbejdet ikke i sig selv er meriterende. Her kunne universiteterne se på meritering af mindre fagtraditionelle projekter. En anden pointe var, at det er vigtigt at øge bevågenheden på de områder, hvor efterspørgslen på human- og samfundsvidenskab allerede er stor. For eksempel i Politiets arbejde med digital adfærd eller i virksomheder, der arbejder med etiske spørgsmål i forbindelse med udvikling af sprogmodeller.

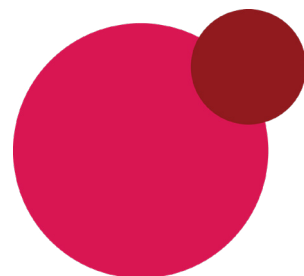

SPØRGSMÅL

- Hvad skal der til, for at små virksomheder investerer mere i forskning?
- Hvor skal vi fokusere for at styrke samarbejdet mellem erhvervsliv og universitet?
- Hvordan viser man værdien af human- og samfundsvidenskabelig forskning?

COPENHAGEN IMPACT LAB

MEDLEMMER

Institutioner & Organisationer

Aalborg Universitet
Aalborg Kommune
Aarhus Universitet
Dansk Erhverv
Dansk Industri
Innovationsfonden
Institut for Menneskerettigheder
Kommunernes Landsforening
Københavns Universitet
Novo Nordisk Fonden
PFA Pension
Realdania
Roskilde Universitet
Trygfonden
Velliv Foreningen
VELUX FONDEN

Gæster

Anders Sørensen, *Enemærke & Petersen*
Aske Juul Lassen, *SAXO-instituttet*
Lise Tjørring, *HumanImpact, ToRS*
Marianne Storm Larsen, *Psykiatrifonden*

Deltagere

Anders Hede
Annemarie Munk Riis
Bjarke Lind
Bjarke Oxlund
Brigitte Dragsted
David Budtz Pedersen
Dorthe Gert Simonsen
Gry Minor Jensen
Henrik Tronier
Lise Tjørring
Lars Bo Pedersen
Lennie Clausen
Mads Eriksen Storm
Maja Ejrnæs
Malthe Høj Jensen
Marius Sylvestersen
Michael Christensen
Mikkel Rytter
Nicolas Schunk
Rikke Bay Haaber
Sigrid Marie Lassen
Sidsel Hougaard
Simon Kjær Hansen
Søren Nedergaard
Thomas Alslev Christensen
Tine Curtis

